

**Göteborgs
Stad**

**City of Gothenburg
European Office**

Halvårsutvärdering handlingsplan

Internationell omvärlds- och intressebevakning 2016

Bilaga 2

City of Gothenburg

European Office

Praktikuppgift

EU:s Urbana Agenda

Vilka effekter kommer den få för Göteborgs Stad?

David Erlandsson
Vårterminen 2016

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	6
Frågeställning.....	6
Amsterdampakten	7
Bakgrund (Från Riga till Amsterdam)	7
Första utkastet av den urbana agendan.....	7
Andra utkastet av den urbana agendan	8
Den antagna urbana agendan	9
Hur ska partnerskapen fungera?	10
Exempel på ett partnerskap	10
Hur ska agendan implementeras?	13
Finansiering.....	13
Röster från Städer/organisationer involverade i EU:s urbana agenda	14
Analys	16
Slutord	17
Vidare läsning	18

Sammanfattning

Ungefär 70 procent av EU:s befolkning bor idag i städer och förmodligen kommer denna andel fortsätta öka. Många av Europas utmaningar, så som klimat, miljö och ekonomiska utmaningar, har en direkt eller indirekt urban dimension. För att svara på utmaningarna och för att uppnå Europa 2020-målen har många olika sektoriella initiativ tagits fram på nationell och EU-nivå. Initiativen har dock inte alltid varit samordnade. På grund av den dåliga samordningen understryks vikten av att städer deltar i utformningen och genomförandet av EU:s politik, samt att EU:s politik bättre anpassas till den verkliga stadsmiljön. Som ett svar på denna problematik efterfrågas alltmer en urban agenda som ökar koordineringen av olika politikområden.

Den urbana agendan är en gemensam insats mellan EU-kommissionen, medlemsstaterna och de europeiska städerna för att förbättra förankringen av den urbana dimensionen i europeisk och nationell politik. I linje med principerna av subsidiaritet och proportionalitet, samt med hänsyn till behovet av flexibilitet för att tillgodose olika städers behov, ämnar den urbana agendan att främja EU-lagstiftning som är bättre lämpad att implementeras bland den mångfald av städer som finns i EU. Agendan syftar inte till att utveckla ny eller utökad lagstiftning. Agendan avser i stället att få till stånd ett mer fokuserat, samordnat och handlingsinriktat samarbete kring stadsutveckling på EU-nivå mellan EU-kommissionen, medlemsstaterna, städer och aktörer från civilsamhällen.

I februari 2014 samlade EU-kommissionen städer och andra intressenter till ett första europeiskt Cities Forum. Konferensen gav möjligheter att debattera och diskutera utformningen av en europeisk urban agenda. Detta ledde fram till att EU-kommissionen i juli samma år publicerade ett meddelande och ett offentligt samråd om en urban agenda, för att samla in ytterligare synpunkter kring hur en sådan agenda borde organiseras och fungera. Genom nätverket Eurocities yttrade sig Göteborgs Stad i samrådet. Göteborgs Stad poängterade bland annat att agendan bör värna om subsidiaritetsprincipen och låta varje enskild stad bestämma själv hur man organiserar sig och implementerar ny EU-lagstiftning. Göteborgs Stad välkomnade också ett större fokus på den urbana dimensionen och vill se större involvering av städer under alla faser av EU:s beslutsprocesser.

Resultatet från Cities forum och det offentliga samrådet visade att det finns en tydlig efterfrågan för mer samordning mellan alla EU:s politikområden som har en urban dimension. De visar också att utvärderingen för hur EU-lagstiftning påverkar städer bör förbättras och att involveringen av olika typer av intressenter bör öka.

Vid ett informellt rådsmöte i Riga juni 2015 antog ministrarna, med ansvar för territoriell sammanhållning och urbana frågor, en deklaration som identifierar de viktigaste inslagen och principerna som bör beaktas i det fortsatta arbetet med att utveckla en urban agenda.

Målet var att komma överrens om en konsoliderad agenda under det nederländska ordförandeskapet, som inföll under det första halvåret av 2016.

Under ett möte i november 2015 togs tolv stycken prioriterade teman fram genom en överrenskommelse mellan EU-kommissionen och medlemstaterna samt genom flertalet konsultationer med övriga berörda parter. Temana kommer att vara designade och implementerade genom partnerskap mellan medlemsstater, europeiska städer, experter inom EU-kommissionen och regionala och lokala nätverk. Partnerskapen kommer att rapportera tillbaka till medlemstaterna och EU-kommissionen. I början av 2016 sattes fyra pilotpartnerskap igång. De första partnerskapen kommer behandla luftkvalitet, förbättrade bostadsförhållanden, inkludering av migranter och asylsökanden samt urban fattigdom. Nedan listas de tolv teman som kommer vara en del av EU:s urbana agenda:

- Jobb och kompetens i en lokal ekonomi
- Hållbar användning av land och naturbaserade resultat
- Cirkulär ekonomi
- Klimatanpassning
- Energiövergångar
- Urban mobilitet
- Digitalövergång
- Innovativ och ansvarsfull offentlig upphandling
- Luftkvalitet
- Förbättrade bostadsförhållanden
- Inkludering av migranter och asylsökanden
- Urban fattigdom

Under våren 2016 arbetade det nederländska ordförandeskapet intensivt för utformningen av den urbana agendan. I början av mars 2016 kom ett andra utkast på hur EU:s urbana agenda, den största skillnaden från första utkastet är att man inte pratar om urbana städer utan om urbana områden vilket kommer inkludera större urbana områden till agendan.

Den 30e maj 2016 signerade ministrar från samtliga 28 medlemsländer Amsterdampakten och EU:s urbana agenda. Planen är att resterande partnerskap ska sättas ihop och starta under sommaren 2016.

Inledning

Syftet med denna rapport är att undersöka vad EU:s urbana agenda är, hur den fungerar och vilka effekter den kan få på Göteborgs Stad. För att på bästa sätt få en översikt samt analysera den urbana agendan har ett antal frågeställningar ställts:

- Vad är den urbana agendan?
- Hur är agendan utformad?
- Hur ska partnerskapen fungera?
- Hur ska den implementeras?
- Hur ska den finansieras?
- Vad säger aktörer som är involverade i EU:s urbana agenda?

Nedanstående frågeställning har besvarats och analyserats utifrån de intervjuer som genomförts, projektbeskrivningsunderlag och informationen som funnits tillgänglig att ta del av.

Frågeställning

Vilka effekter kommer den urbana agenda ha på Göteborgs Stad och hur kan Göteborg vara med och påverka agendan?

För att besvara frågeställningarna för den här rapporten har en genomgripande underlagsinsamling bedrivits där material från framförallt EU-kommissionen, nederländska ordförandeskapet, Eurocities och europeiska investeringsbanken analyserats tillsammans med andra, för uppgiften, nödvändiga källor.

Amsterdampakten

Bakgrund (Från Riga till Amsterdam)

I juni 2015 träffades EU:s medlemsländers ministrar ansvariga för urbana frågor för att diskutera hur en eventuell urban agenda skulle kunna se ut. På detta informella möte befann sig även representanter från EU-kommissionen för regionalpolitik, representanter från EU-parlamentet, regionkommittén, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Europeiska investeringsbanken samt representanter från andra europeiska länder så som Schweiz och Norge.

Detta möte utmynnade i en deklARATION från ministrarna mot EU:s urbana agenda. I denna deklARATION förklaras det att städer har en stor roll för territoriell utveckling för att kunna uppnå 2020-målen. Städer har en stor koncentration av människor, tjänster, ekonomisk aktivitet, transporter och infrastruktur. Det är i städerna som man kan utveckla levnadsstandard för nuvarande och framtida medborgare. För att klara av framtida utmaningar måste medlemsländernas respektive regeringar ha det yttersta ansvaret för urbana utmaningar. EU har också en viktig roll i att ta fram ett ramverk inom vilket urbana politiska områden skall ingå så att urbana utmaningar kan bli tacklade på ett så framgångsrikt sätt som möjligt. Därför är det viktigt att en urban agenda skapas på europeisk nivå som ska leda till bättre riktlinjer och ge en urban dimension inom relevanta politiska områden. Ministrarna gav sitt erkännande att den urbana agendan är ett mycket viktigt steg för hantera framtida utmaningar och lyfte fram Regionkommittén och Eurocities som två viktiga forum för urbana områden att göra sin röst hörd. Det praktiska arbetet kommer att organiseras i partnerskap där medlemsländer, städer och organisationer kommer att skapa en handlingsplan inom sitt givna tema.

Det informella mötet i Riga sommaren 2015 var det stora startskottet för den urbana agendan i och med att en konkret färdplan mot denna agenda sattes. I deklARATIONEN står det att ministrarna kom överrens om att partnerskap ska vara ett samarbete mellan EU-kommissionen, medlemsländer, europeiska investeringsbanken, regioner, städer och eventuella andra intressenter.

Första utkastet av den urbana agendan

I december 2015 kom första utkastet av den urbana agendan. Detta utkast är den första konkreta informationen om vad EU:s urbana agenda kommer att innehålla. Det övergripande målet är att inse urbana områdens stora potential för att på så sätt uppnå gemensamma europeiska och nationella mål. Det andra övergripande målet är att involvera städer mer i europeisk politik så att det blir lättare för städer att implementera nationella och europeiska riktlinjer. För att nå dessa mål står det beskrivet i första utkastet att man ska använda sig av flernivåstyrning. I den styrande kommittén ska representanter från medlemsländer, representanter för städer (Regionkommittén, Eurocities, Rådet för kommuner och regioner i Europa (CEMR)), EU-kommissionen och Europaparlamentet. Det som behövs på EU-nivå är bättre reglering så att mer handling kan ske på lokalnivå. Bättre

finansiering som ska vara mer enkla och kunna gå över olika sektorer. Bättre kunskap vilket inkluderar bättre data, guideböcker och hitta plattformar där kunskaps utbyten ska kunna ske. I den urbana agendan ska det ingå flera olika partnerskap och i det första utkastet kom förslag på dem tolv temana som ska ingå i den urbana agendan, dessa teman är:

- Jobb och kompetens i en lokal ekonomi
- Urban fattigdom
- Förbättrade bostadsförhållanden
- Inkludering av migranter och asylsökanden
- Hållbar användning av land och naturbaserade resultat
- Cirkulär ekonomi
- Klimatanpassning
- Energiövergångar
- Urban mobilitet
- Luftkvalitet
- Digitalövergång
- Innovativ och ansvarsfull offentlig upphandling

I det första utkastet av den urbana agendan står det också att fyra pilot partnerskap ska starta i början av 2016 dessa teman var luftkvalitet, bostadsbyggande, inkludering av migranter och asylsökanden samt urban fattigdom.

Andra utkastet av den urbana agendan

Det andra utkastet av EU:s urbana agenda var något mer utförlig än det första utkastet. Utöver dem övergripande mål som lades fram i det första utkastet adderades ett tredje övergripande mål. EU:s urbana agenda skall sträva efter att etablera fler lagstiftningar på nationell och europeisk nivå som ska fokusera på att hjälpa de urbana utmaningarna (ekonomiska, sociala, kulturella och miljömässiga). De tre tillämpningsområdena som var framtagna i första utkastet står kvar det vill säga, bättre reglering, bättre finansiering och bättre kunskapsbas, även om formuleringarna ändrats något. De tolv teman som hade utformats till första utkastet står också kvar och man tog också beslut om att de första fyra partnerskapen som startade under början av 2016 skall vara luftkvalitet, bostadsbyggande, inkludering av migranter och asylsökanden samt urban fattigdom. Aktiviteterna inom den urbana agendan kommer att koordineras av EU:s urbana agendas styrelse. Det kommer vara ett informellt forum som kommer ge riktlinjer till olika handlingar inom den urbana agendan. Denna informella styrelse kommer ha sex stycken övergripande funktioner:

1. Försäkra att handlingarna är organiserade på ett sådant sätt att de är transparenta, godkända av representanter på det urbana området, gemensamt underbyggda och har så stor påverkan på EU-nivå som möjligt.
2. Rapportera till informella möten för ministrarna som är ansvariga för urbana frågor
3. Övervaka framstegen
4. Ge respons på olika handlingsplaner

5. Ge informella riktlinjer för framtida utvecklingsmöjligheter för EU:s urbana agenda.
6. Utvärdera de handlingar som gjorts inom EU:s urbana agenda senast år 2020.

Ministrarna ansvariga för urbana frågor har kommit överrens om att partnerskapen är en viktig mekanism inom den urbana agendan. Dem har kommit överrens om att alla medlemsländer måste jobba på ett nationelltplan för att nå målen som finns uppsatta för den urbana agendan. Precis som i Riga deklARATIONEN förklarar ministrarna att urbana områden spelare en central roll för att kunna tackla framtida utmaningar. Ministrarna bjuder in EU-kommissionen, Europaparlamentet och andra relevanta aktörer till bidra till den urbana agendan.

Den antagna urbana agendan

Den 30 maj 2016 antogs Amsterdampakten och EU:s urbana agenda. Den antagna agendan skiljer sig något från tidigare utkast och i följande stycke kommer den viktigaste ändringarna presenteras. Under mötet i Amsterdam skrev alla medlemsländers respektive minister för urbana frågor under pakten vilket gör att resterande partnerskap och ramverket kan aktiveras utöver de pilotpartnerskap som redan har satts igång.

Förutom några omformuleringar finns det tre mål som tidigare satts upp kvar dock har ett fjärde och mer av ett ansvarsfriskrivande mål satts upp. EU:s urbana agenda kommer inte skapa nya finansieringsmetoder och kommer inte påverka nuvarande fördelning av arbete, kunskap och beslutsfattande i enlighet med fördraget om Europeiska Unionen. Utöver målen finns fem tillämpningsområden som EU:s urbana agenda ska fokusera kring. Sedan tidigare finns bättre reglering, bättre finansiering och bättre kunskapsbas utöver dessa kommer EU:s urbana agenda också förlita sig på principen om en integrerad strategi för hållbar utveckling och använda de befintliga plattformar som finns för detta utöver de nya partnerskapen. Agendan kommer också främja sammanhållningen mellan urbana frågor och territoriell sammanhållning. Agendan kommer att jobba mot FN:s mål för hållbar utveckling till 2030 och slutligen ska allt detta göras men full transparens och alla bör få tillgång till samma information så att alla har samma möjligheter att bidra till EU:s urbana agenda.

Partnerskapens tolv teman står kvar men det är ännu inte klart vilka som kommer ingå i de olika partnerskapen eller hur de kommer väljas ut. Ministrarna har sedan tidigare kommit överrens om ramverket för agendan, partnerskapen, medlemsländernas, regionernas, Europaparlamentets och EU-kommissionens involvering. Till det slutgiltiga dokumentet om den urbana agendan har medlemsländernas ministrar även kommit överrens om att europeiska investeringsbanken ska ha en viktig roll i agendan. Banken kommer att få i uppgift att rådgiva medlemsländer och städer för att hitta bästa möjliga finansieringsmöjligheter för ett projekt alternativt bidra med lånealternativ. Investeringsbanken ska också utveckla strategier för en tydligare urban dimension för de olika finansieringsalternativen. Slutligen ska banken också involvera sig i de partnerskap som kommer behöva stöd och kunskap om finansiering.

Hur ska partnerskapen fungera?

EU:s urbana agenda är uppdelad i tolv stycken partnerskap och det är främst i dessa partnerskap som agendan ska få en praktisk mening. Idén om att ha partnerskap är att nationer, städer och organisationer gemensamt ska kraftsamla för att få till en tydligare urban dimension på EU-nivå. Tanken är att genom partnerskapen få till en handlingsdriven inställning och på så sätt ha större förutsättningar att påverka politik och lagförslag på EU-nivå. För att detta ska fungera måste rätt aktörer verka i dem olika partnerskapen för att få största möjliga påverkan. Rätt aktörer är de städer, nationer och organisationer som antingen har stor kunskap inom det specifika området och kan bidra med idéer och kunskap eller städer, nationer och organisationer som har stora utmaningar inom ett specifikt område och behöver hjälp och stöttning inom området.

Processen för att komma med i ett partnerskap har i pilotstadiet varit mycket diffus. Urvalet har skett inofficiellt där i vissa fall det Nederländska ordförandeskapet har rekommenderat olika städer och organisationer. På samma inofficiella sätt har även EU-kommissionen, CEMR och Regionkommittén rekommenderat städer och nationer att involvera sig i partnerskapen. Ett mer officiellt regelverk för att ansöka till partnerskapen ska införas men har vid tidpunkten för denna rapport inte offentliggjorts.

Aktörerna som har involverat sig i partnerskapen ska komma överrens om en handlingsplan som ska verka under den treårsperiod som partnerskapen ska hålla. Handlingsplanen ska också specificera de konkreta handlingarna som ska prioriteras under året. I pilot partnerskapet som ska behandla luftkvalitet har man enats om vilka övergripande mål partnerskapet skall ha och vilka konkreta handlingar man ska fokusera på det första året. Eftersom partnerskapet för förbättrad luftkvalitet var det enda som vid tidpunkt för denna rapport hade givit ut sin handlingsplan får detta partnerskap verka som exempel för hur andra handlingsplaner i partnerskapen också kommer se ut.

Exempel på ett partnerskap

I partnerskapet för förbättrad luftkvalitet i urbana områden finns nationerna Holland och Sverige med, även städerna Helsingfors, London, Utrecht, Milano och Constanta och slutligen EU-kommissionen, Eurocities, Urbact, Duisberg consortium och Health and Environment Alliance (HEAL). Partnerskapets övergripande mål är att förbättra luftkvaliteten i städer och på så sätt göra Europas städer med hälsosamma. Partnerskapet ska också leda till att göra "hälsosamma städer" till en mer prioriterad fråga på EU-nivå. För att nå dessa övergripande mål måste partnerskapet identifiera luckor, överlappningar och motsägelser rörande reglerings- och finansierings möjligheter relaterade till förbättrad luftkvalitet i urbana områden och städer. Kunskapsutbyte och goda exempel kommer att behövas för att nå dessa övergripande mål.

Under våren 2016 har partnerskapet för förbättrad luftkvalitet haft ett antal möten för att bestämma vilka konkreta handlingar som behöver göras under det närmsta året. Efter det

senaste mötet släppte partnerskapet sin handlingsplan med fyra konkreta handlingar som ska vara fokusområden under 2016 och första halvan av 2017.

➤ Utforma stadsspecifika förhållanden

Målet med denna handling är att etablera en hållfast informationsbas kring utsläppseffekter för trafik, kollektivtrafik, uppvärmning, industrier osv. Utöver detta kommer också informationsbasen innehålla information om dem så kallade bakgrundsutsläppen vilket innebär utsläpp som inte nödvändigtvis släpps ut i städerna utan från jordbruk, havstrafik, naturkällor och utsläpp från andra urbana områden. Detta är viktigt för att förbättra luftkvaliteten och folkhälsan i stadsspecifika situationer. Utifrån detta kommer man göra en inventering av kostnadseffektiva och praktiska åtgärder för en minskning av luftföroreningar och hälsoeffekter i städer. Innehållet i och resultaten av denna åtgärd kommer att bidra till att interagera med verksamheten inom ramen för de andra tre åtgärderna.

➤ Kartlägga reglerande instrument och finansiering

Styre är nyckeln i genomförandet av lagstiftning och det kommer att finnas skillnader mellan medlemsländer, regionala och lokala myndigheter. Ambitionen från städer och medlemsstater att förbättra luftkvaliteten (även i förhållande till andra miljö- och planeringsfrågor) gör att man kan fråga sig om den nuvarande lagstiftningen och regelverket fortfarande har en optimal passform för ändamålet. Det kan finnas ett behov av nya innovativa koncept för reglering av luftkvalitet. Även frågan om tillgång till finansiering för städer och medlemsländer kommer att kartläggas.

➤ Rekommendationer på goda exempel för förbättrad luftkvalitet

I städer över hela Europa genomförs det åtgärder för att förbättra luftkvaliteten dock finns det ingen omfattande översikt över dessa åtgärder. Framförallt om var och hur de kan genomföras och om dess effektivitet. Det behövs en översikt och jämförelse av goda exempel för att ge städerna en bättre inblick i vilka åtgärder att välja när syftet är att förbättra luftkvaliteten på ett effektivt sätt.

I denna handling planerar man att sammanställa rekommendationer i form av riktlinjer och översikter över goda exempel för att förbättra luftkvaliteten. Åtgärden kommer att omfatta (goda) exempel som redan identifierats i de första två åtgärderna. Detta kommer eventuellt kompletteras med en studie på internationella exempel på luftkvalitet och detta kommer slutligen leda till rekommendationer för möjliga pilotprojekt.

➤ Riktlinjer för städernas handlingsplan för förbättrad luftkvalitet

För närvarande utvecklar många städer sina handlingsplaner för stadens luftkvalitet utan att veta vad som redan har utvecklats i andra städer. Det finns ännu inget strukturerat utbyte för nuvarande praxis för utarbetandet av luftkvalitets handlingsplaner (och deras relation till

folkhälsa). Denna praxis leder till ojämförliga handlingsplaner och ineffektivitet, samt att kunskaper och erfarenheter från föregångsstäder ignoreras.

I den fjärde handlingen kommer det att utarbetas, från resultaten av de första handlingarna, en grundläggande riktlinje för städers handlingsplan för luftkvalitet. Denna riktlinje kommer att underlätta det lokala beslutsfattandet, enhetlighet i kvalitetsplaner för luftkvalitet och skydda överensstämmelse med EU-lagstiftningen. Dessa riktlinjer kommer både vara fördelaktiga för städer som överskrider gränsvärdena för luftkvalitet och städer som inte överskrider gränsvärdena och som har lusten att utarbeta en frivillig handlingsplan för luftkvalitet.

Detta var ett exempel på hur en handlingsplan i ett partnerskap är uppbyggd. Resterande partnerskap kommer strukturera sina handlingsplaner på ett liknande sätt. Handlingsplanerna kommer alltid ha en övergripande målsättning över en treårsperiod och prioriterade handlingar som ska genomföras på årsbasis, vilket också illustreras i figuren nedan.

Hur ska agendan implementeras?

Det genomgående målet för EU:s urbana agenda är att resultaten som partnerskapen producerar ska få effekt på lokal, regional, nationell och europeisk nivå men hur resultaten ska implementeras är fortfarande inte helt självklart. De resultat som partnerskapen kommer att presentera efter sin treårsperiod kommer, som det ser ut nu, vara frivilligt för städer och medlemsländer att implementera. Partnerskapens resultat kommer ses som rekommendationer inom givet ämne.

Implementering av resultaten från partnerskapen ska dock inte ses som det primära, det man önskar är så kallade "spillover" effekter. Resultaten av partnerskapen ska leda till bättre regleringar och bättre finansierings möjligheter genom att kunna påvisa de resultat som partnerskapen levererat. Man vill genom EU:s urbana agenda förbättra existerande lagstiftningar och implementeringsprocesser på EU-nivå som en "spillover" effekt av resultaten från partnerskapen. Detta gäller också för förbättrade finansieringsmetoder på EU-nivå. Om EU:s urbana agenda leder till en förbättrad reglering kommer det att leda till förbättrade förutsättningar att implementera goda exempel och riktlinjer som partnerskapen resulterar i vilket kommer göra det lättare för städer att hantera de utmaningar som europeiska städer står inför.

Finansiering

Hur finansieringen av EU:s urbana agenda kommer se ut är inte helt klart. Tanken är att finansiering ska komma från nationella, regionala och lokala fonder men också från privata banker, EU:s struktur- och investeringsfonder (EFSI) och europeiska investeringsbanken (EIB). Dock kommer inte partnerskapen kräva så mycket finansiering utan EIB och EFSI kommer vara involverade i partnerskapen för att kunna ingå i dialogen hur finansieringsmetoder för städer kan maximeras och förbättras. Det är "spill over" effekterna från partnerskapen som kommer ligga till grund för hur städer ska finansieras i framtiden.

Röster från Städer/organisationer involverade i EU:s urbana agenda

För att få en inblick i hur arbetet går i dem existerande pilot partnerskapen var en viktig del i denna rapport att intervjua städer och organisationer som är med i något av partnerskapen. Dem städer och organisationer som intervjuade fick svara på samma frågor för att ge en sådan objektiv bild som möjligt. Följande städer och organisationer intervjuades:

Lloyd Broad, City of Birmingham

Volker Löwe, The Land Berlin

Aileen Edwards, Scottish Cities Alliance

Dorthe Nielsen, Eurocities

Följande frågor ställdes:

1. Vilka fördelar ser din stad/organisation i EU:s urbana agenda
2. Vilka är dina förväntningar på partnerskapet? Vad tror du kommer vara resultatet av partnerskapet?
3. Vad tror du om möjligheten att EU:s urbana agenda bidrar till en bättre framtid för urban områden generellt och för din stad specifikt?
4. Hur såg processen ut för att just din stad/organisation blev utvald i ett av partnerskapen? Varför tror du att din stad blev utvald?
5. Saknar du något i EU:s urbana agenda som den ser ut nu? I så fall vad?

Alla som blev intervjuade ser väldigt positivt på EU:s urbana agenda och ser många fördelar med det. Agendan sätter den urbana dimensionen i centrum vilket är avgörande om städer ska kunna klara av att implementera EU:s direktiv och politiska mål. EU:s urbana agenda har möjligheten att förändra och influera riktlinjer, finansiering och reglering som har direkt påverkan på städer vilket måste ses som något mycket positivt. Viljan att förändra EU:s horisontella och vertikala synsätt på kunskapshantering är något annat som den urbana agendan ger, främst genom att EU-kommissionen och medlemsländerna också är med i partnerskapen. Något som den urbana agendan kan bidra med är att få olika politikområden att dra mot samma håll, istället för att man drar sig ifrån varandra finns det nu ett ramverk för att jobba mot hållbarare städer. Att städer får en mer direkt ingång till att påverka EU reglering är också något som måste ses som något positivt med EU:s urbana agenda.

Det finns en stark vilja bland dem intervjuade städerna och organisationerna att partnerskapen ska lyckas producera givande resultat men också delvis en oro. För att lyckas måste partnerskapen vara transparenta, aktiva och bindande. Det är viktigt för partnerskapen att dem representerar aktiva parter från lokal, regional, nationell och europeisk nivå. Partnerskapen måste kunna producera regelbundna rapporter om sitt arbete och på ett transparent sätt visa hur arbetet går till. Slutligen kommer det att krävas ett stort engagemang från medlemsländerna och EU-kommissionen för att partnerskapen ska bli meningsfulla och effektiva. Partnerskapen är helt nya och därför bör dem ses med tillförsikt,

vi vet ännu inte hur dem kommer att fungera men förhoppningarna är stora på att dem kommer kunna producera resultat som kommer ge en ökad urban dimension.

Om det ramverk som EU:s urbana agenda bygger på och dem målsättningar som finns kan uppfyllas finns det en stor möjlighet att det kommer leda till en bättre framtid för urbana områden. Dem städer som har intervjuats är med i specifika pilotpartnerskap för att de har stora utmaningar inom detta politikerområde. Partnerskapen kommer förhoppningsvis förbättra städers möjlighet att implementera nya lagar, få finansiering och utbyta kunskap så att man lättare kan hantera dem givna utmaningarna. I Berlin till exempel har man stora utmaningar att ge hem till migranter och asylsökanden. I dagsläget står 40 000 migranter utan hem i Berlin. Det finns även förhoppningar kring att städer kommer få vara ännu mer involverade på EU-nivå och bli en jämlik och inflytelserik partner runt det europeiska bordet.

Som angivet i tidigare kapitel har processen för urvalet av städer och organisationer i pilot partnerskapen varit högst inofficiella. Dem städer och organisationer som intervjuades till denna rapport har antingen blivit nominerade/utvalda av EU-kommissionen, Regionkommittén eller nederländska ordförandeskapet. Urvalet har grundat sig på vilka städer som har stora utmaningar inom specifikt ämne och organisationer som arbetar aktivt och har mycket kunskap inom specifikt ämne. En majoritet av dem intervjuade önskar också en mer formell uttagning till partnerskapen och att fler inflytelserika städer, organisationer och medlemsländer engagerar sig.

EU:s urbana agenda är inte perfekt, dem intervjuade städerna och organisationerna kunde peka på ett flertal aspekter som enligt dem borde korrigeras. En tydligare länk mellan den urbana agenda och den europeiska planeringsterminen önskas då det skulle kunna hjälpa städer i den nationella kontexten. Det finns inte heller inte ett tydligt engagemang från alla av EU-kommissionens generaldirektorat. Detta är önskvärt då det skulle skapa en mer effektiv koordinering mellan direktoraten och EU institutioner. Av självklara anledningar är generaldirektoratet för regional- och stadspolitik (DG REGIO) dem som driver frågan i EU-kommissionen men dem kommer att behöva stötning från samtliga direktorat. För städer och organisationer som jobbar med städer saknas begreppet stad i EU:s urbana agenda. Samtidigt betonas det att man av förståeliga skäl har valt att inte använda begreppet stad i den urbana agenda då det kan vara känsligt för vissa medlemsländer.

Analys

EU:s urbana agenda har som målsättning att addera en tydligare urban dimension på EU-nivå vilket såklart måste ses som något mycket positivt för Göteborgs Stad. Förbättrade regleringar och direktiv, bättre finansieringsmetoder och förenklade kunskapsbanker skulle underlätta för Göteborgs Stad att söka efter bidrag till projekt, få lättare att implementera EU-direktiv och få lättare att hitta goda exempel från andra europeiska städer som skulle kunna vara intressanta för Göteborg. Eftersom medlemsländerna genom Riga deklARATIONEN förklarar sitt intresse och är involverade i den urbana agendan så är förhoppningen att även medlemsländerna kommer att få en tydligare urban dimension i sitt arbete vilket också måste ses som positivt för Göteborgs Stad.

I arbetet med det nuvarande ramverket för EU:s urbana agenda har Göteborgs Stad varit involverade genom Eurocities i påverkansarbetet. Till exempel svarade Göteborgs Stad på den konsultation som Eurocities skickade ut till sina medlemmar. Som medlemmar i Eurocities har Göteborgs Stad också kunnat vara med på diverse arbetsgruppsmöten om EU:s urbana agenda där det förts diskussioner om vilka förändringar man ser på agendan. Eftersom Eurocities är en organisation med större europeiska städer som medlemmar fanns det inga större motsättningar om de förändringar man ville få igenom. Som redovisat i tidigare kapitel har dem övergripande målsättningarna inte förändrats i någon större grad mellan utkastet. Diskussionerna om utkastet har istället varit på en detaljnivå där vissa begrepp och definitioner har studerats.

Eftersom EU:s urbana agenda nyligen har antagits så är det svårt att veta vilka konkreta effekter det kommer få på Göteborgs Stad. Om förhoppningarna och målsättningarna för den urbana agendan uppnås kan det få stora "spillover" effekter. Inom dem tolv prioriterade temana kommer det att bli lättare att implementera direktiv och lagar, det kommer bli lättare att ansöka om finansiering och att hitta tidigare goda exempel på arbetsätt inom en fråga. Detta kommer leda till att städer kommer få det lättare att bemöta dem utmaningar som finns inom dessa teman. Det gäller även för Göteborgs Stad som precis som andra städer och urbana områden i Europa står inför dessa utmaningar. Det finns tydliga exempel inom dem flesta av EU:s urbana agendas teman där Göteborgs Stad idag arbetar aktivt med.

Om Göteborgs Stad i framtiden skulle vara intresserad att involvera sig i ett partnerskap kommer möjligheten att finnas. Urvalet av städer till partnerskapen kommer att förtydligas vilket kommer ge en tydligare bild av vad som krävs för att bli utvald i ett partnerskap. I Göteborg finns många goda exempel av urban mobilitet vilket skulle vara ett partnerskap där Göteborg skulle kunna sitta med för att ge sina erfarenheter. Göteborg står också inför flera stora utmaningar där man skulle kunna genom partnerskapen jobba mer aktivt och få stöttning inom ett specifikt område.

Slutord

Syftet med denna rapport har varit att ge en bild av vad EU:s urbana agenda är och hur den kommer att fungera. För att försöka bidra till ökad förståelse för hur EU:s urbana agenda möjligtvis kommer påverka Göteborgs Stad har personer involverade i partnerskapen intervjuats och utkastet av agendan studerats noggrant. Det har visat sig vara svårt att kunna besvara rapportens frågeställning så här tidigt i processen då framtidsutsikterna för agendan fortfarande är på spekulationsnivå. Att EU:s agenda kommer att genomföras i ett första skede är bestämt men exakt vad det kommer leda till är svårare. Hur kommer nästa ordförandeland i EU, Slovakien, intressera sig i den urbana agendan och hur kommer Malta som är ordförande efter det intressera sig? Samt till vilken utsträckning kommer medlemsländerna involvera sig i partnerskapen? Dessa två frågor har i intervjuer med andra städer och organisationer varit dem största orosmomenten.

EU:s urbana agenda är väldigt intressant för Göteborgs Stad och Brysselkontoret kommer att följa utvecklingen för dem olika partnerskapen och resultaten från dessa. Eurocities kommer fortsatt vara aktiva i agendan och Göteborgs Stad kommer genom arbetsgrupperna fortsatt kunna påverka och involvera sig i dessa.

Avslutningsvis ligger förhoppningarna nu på att EU:s urbana agenda lyckas uppnå sitt ändamål och bidra till att få en mer urban dimension på EU-nivå, och där "spillover" effekterna leder till en mer hållbara europeiska städer och en bättre framtida för urbana områden.

Vidare läsning

För vidare läsning om EU:s urbana agenda rekommenderas dessa hemsidor:

EU:s Urbana agenda och Amsterdampakten

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/urban-development/agenda/pact-of-amsterdam.pdf

Den officiella hemsidan för EU:s urbana agenda och Amsterdampakten

<http://urbanagenda.nl/>

Den officiella hemsidan för det Nederländska ordförandeskapet i EU

<http://english.eu2016.nl/>

EU-kommissionens hemsida för EU:s urbana agenda

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/

Deklarationen från Riga till Amsterdam

https://eu2015.lv/images/news/2015_06_10_EUUrbanDeclaration.pdf

Eurocities dokument om EU:s urbana agenda

<http://www.eurocities.eu/eurocities/documents/EUROCITIES-policy-paper-on-an-EU-urban-agenda-WSPO-9LDMS6>

Europeiska investeringsbankens information om deras arbete med EU:s urbana agenda

http://www.eib.org/attachments/general/events/2014_01_30_csi_europe_crome_en.pdf

Eurocities (senaste) utlåtande om EU:s urbana agenda:

http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/EUROCITIES%20stmt_urbanagendaEU_May2016.pdf